

Knotwilg (*Salix alba*)

Zijn grillige vormen maken elke knotwilg tot een uniek miniatuur reservaatje met stilstaande waterplasjes, vermolmd hout, holten en allerlei kruipend en wriemelend gespuis. De grote natuurwaarde van de boom blijkt uit wetenschappelijk onderzoek naar leven in knotwilgen, waarbij 191 verschillende soorten planten werden aangetroffen, soms 15 op één enkele boom. Daarnaast werden 26 soorten mos, 34 korstmossen, 32 soorten paddenstoelen geteld en talloze meeprofiterende insecten en andere dieren waaronder zangvogels, holenduiven, eenden, vleermuizen, wezels en uilen.

Steenkool heeft de economische betekenis van wilgenhout als brandstof onderuit gehaald, waarna verwaarlozing dreigde. Natuurverenigingen houden nu de landschappelijke waarden in stand en wellicht is in de toekomst de enorme biomassa te benutten voor biobrandstof.

Naast al deze feitenkennis kan de schoonheid van oude knotwilgen langs het water niet onbesproken blijven. Het vlammende contrast tussen lucht, licht en wilgenstobbe diende tot inspiratie van veel kunstenaars, waaronder grote namen als Rembrandt en Van Gogh.

Snoeien van een knotwilg kan van november tot maart. Maar gezien de kans op vorst is eigenlijk de meest ideale periode eind februari tot en met maart.

Het knotten moet zeker om de drie tot vier jaar worden uitgevoerd. Slechts weinig bomen verdragen een zo ingrijpende snoeibeurt. Voortdurend moeten de wonden zich herstellen en moeten nieuwe scheuten worden aangemaakt. Toch moet worden gesteld dat het terugzetten van de 'pruik' tevens het behoud van de boom is. Ze blijft er aan de top jong bij, aan de basis wordt meer en meer het verouderingsproces zichtbaar met de toeneming van de leeftijd.

Vanaf het vierde jaar kan de knotvorming beginnen. In dit geval hoeven de takken niet tot aan de stam afgezaagd worden, maar kan er zo'n 5 tot 10 centimeter aan de stam blijven zitten. In de eerste paar jaar, dus wanneer de knotwilg nog jong is, is het beter om elk jaar de knot te snoeien. Wanneer de stam steviger is geworden hoeft dat niet elk jaar te gebeuren. Maar aan te raden is om niet langer te wachten dan vier jaar. Knotwilgen worden doorgaans 50 tot 60 jaar oud.

Geknotte wilgen langs een weide hebben het voordeel, dat er genoeg licht en regen kan doordringen tot op de grond onder de boom. Het is geenszins in concurrentie met de grasproductie voor de beweiding met vee.